

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twóí swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoí mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš
Swěrnje džěłať
Wšědne dny;
Dzeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wokřew ćel F.

Gserbiske niedźeliske lopieno

W Budyschinje

10. februara 1935

Bauhen

5. njedźela po Třjoch kralach.

Mark. 1, 21—28.

Kralestwo Bože je ƚo pschibližało, to je přědowanje tuteho cžaša w zyrkwinym lěcže. Ale w Božim kralestwje njejsku jenož njedzele a ƚwjate dny, ale tež džělawe dny. Wucžomnizy, kotrychž ƚej našy Knjes wuswoli, běchu pilni džělaczerjo w Božim kralestwje, a jich žiwjenje bě wupjelnjene s cžežkim skutkowanjom. Tak móže ƚhe japoschtoł Pawoł pišacž: „ja ƚym wjazy džělať, dnžli woni wschitzy“. Ale najwjetschi džělaczer w Božim kralestwje bě tola našy Knjes Jesuž ƚam. Se wšěheho pak, sčtož nam sčzenik Markus s tajkeho džělaweho dnja našeho Sbožnika powjeda, klinczi pschezo sažo to jedne: Jesuž ma bójsku móz a wostanje pschezo s dobyczerjom nad wschitkimi semskimi mozami.

Tajku bójsku móz je Knjes Jesuž wopokaťať w ƚwojim přědowanju: wón wucžesche jich móznje, a niz jako pišmawuczeni. Kóždu njedzeli — tehdy ƚwjeczachu ƚabat jako Boži džeń —, wopyta wón Božu ƚlužbu a wucžesche. To běsche tať jimaze a wutrobu hnujaze, so posłucharjo ƚo jara na jeho wucžbje dživachu a so běchu jeje dla nastroženi. Tajke přědowanje hišcže ženje njeběchu ƚty cheli wot nikoho! Wón rěcžesche, napjelnjeny s Božim Duchom, wo Bosy kaž něchtón, kiž Boha snaje jako ƚwojeho wótza. Wón njepschinješe cžłowiku mudrosć, ale njeje ƚu wěcžnu wěrnosć, po tajkež ƚo našcha ƚłaba hrěšna duscha na tutym njeměrnym ƚwěcže sa sbožnosć žedzi, tajkuž trjeba. S jeho erta rěcžehe Bóh ƚam, a hdžež Bóh rěcži, nastroži ƚo cžłowjek. Tak ƚo hodny pastyrjo na polu nastroža a wucžomnizy jutry; woni ƚo bojachu, dokelž Bóh ƚ nim rěcžesche. Tak ƚo póhanjo dženka hišcže nastroža, kaž nam mišionarojo powědaju, hdž ƚo jim přeni tróčž ƚwjaty evangelion, wješeta powěsć wo Bo-

žej njewurjeknivej hnadže, do wutroby přěduje. Snajesč ty, lubny cžitarjo, tutu móz Knjesoweho ƚłowa, so ƚy ƚo nastrožiť, hdž Bóh ƚam ƚ tebi w přědowanju abo nasthonjenjach žiwjenja rěcžesche?

A tuta bójska móz našeho Knjesa je ƚo dale sjewika pschecziwo njecžistym ducham. Běsche tam cžłowjek, s njecžistym duchom wobgndnjeny. Wulka je móz njecžistych duchow nad cžłowjekami, tež dženka hišcže. Tajki wbohi cžłowjek nima wjazy ƚam žanu wolu, ale dnrbí cžinicž, — njedchze abo nochze —, sčtož jemu tutón sly duch, kotremuž je ƚo poddať, pschikasuje. Tajki cžłowjek njeje ƚam ƚwobodny, ale je swjasany w hronych hrěchach. Wón cžuje móz teho ƚwjateho, kiž tu s nim rěcži, a tamny w nim bydlažy sly duch ƚo pschecziwo Jesužej posběhuje, ƚo s njeho wudobudže se ƚłowami: „Sčto mamy my s tobu, Jesu Nazarenski? Esy ty pschichot, naž skasncž? Ja wěm, sčto Ty ƚy, tón ƚwjaty Boži.“

To je srudna wohida pschecziwo Sbožnikej ƚwěta, ale we tutych ƚłowach tola tež něsčto druhe ƚobu klinczi — něsčto, sčtož je požadanje po pomozy a wumóženju. Cžłowjek wě ƚo s rjecžami šeho ducha swjasany, cžuje ƚo njesbožowny. A Jesuž pohrošy jemu a džesche: „Mjelcž a wuńdž s teho cžłowjeka!“ A njecžisty duch torhasche jeho a wołasche s wulkim hložom a wuńdže s njeho.

Haj, wulka je móz njecžistych duchow, ale Knjesowa móz je wjetšcha; wón rostorha rjecžasy a wostanje s dobyczerjom.

Tole je nam wopokaśmo, so je s Jesužom nowa móz do ƚwěta pschischa, kotraž ƚej tež tam polo dobywa, hdžež přjedny sli duchoj, mozy cžemnosće tnježachu. — To je stare našonjenje: sčtož hrěšchi, je hrěcha wotrocžk. Tež w našim cžažu snajesč tajkich wot slych duchow swjasanych cžłowjekow: ƚu wobkneženi wot ducha wopikštwy, lóschtnych a cžělnych požadanjom abo šupošcže. Woni snaja drje derje ƚwo-

ju nješwobodnošč, bnyhu šnadno rad wumóženi byle wot tynch štych duchow, — a tola, hdyž šo jim wumóžnik Ješuš Khrystuš jako jeniczi pomoznik šjewi, — potom šo pšhecziwo njemu spjecza. Mój luby čitarjo, kiž šnadno hiščeje šam pod tym abo tamnym njeczistym duchom čžerpisch, wěr tola Božemu šlowu, šo nijeje na žnylm šwěcže ša tebe žadneje druheje pomozny hacž jenož pola našeho Knješa. Jenož wón ma móž, tajke rječyš rostorhnyčž! Tehodla je Esyn Boži k nam hrěšnym čžlowjekam pšhišhoł, šo by naš wot možny čžerta a wěcžneje šmjercže wumohł!

Pšhiindu-li tebi čžajny špytowanja, potom pntaj šwoje wukhowanje w modlitwje a Božim šlowje. Potom šo tež tebi Ješušowa móž šjewi, kotraž je móžnišča hacž wšhitke čžemne možny tuteho šwěta. Ješuš šprawnej dušchi rad pomha a je bližo wšhitkim, kiž šo k njemu wołaju. Potom našhonišch: Ša samóžu wšhitko pšhes teho, kiž mje móžneho čžini: Ješuš Khrystuš! Šamjen.

W nowym lěcže poruč šwój dónt Bohu!

Šlób: Njebudž šparna moja dušča.

Kajke horjo tynchi čže?
Ščto čži štyk a njeměr budži
A čže čžiščeža staročže?
Šdže je twoja dowěra,
Tale šylina šepjera,
Š kotrejž dyrbišch w šwěcže šhodžicž,
Šswojej wocži k Bohu wodžicž?

Njewěr, šo šny wopuščežena,
Šo twój Bóh čže pošabny!
Ně, tyn droho wukupjena,
Wšchudže w Jeho ružny šny!
Jeho woło šedžbuje
Wo dnjo, w nožny na tebe,
Licži šyliny, kotrejž płacžesch —
Š nimi šwoje ložo macžesch.

Šdyž nej wšcho po twojej woli, —
Ščtož je rada Wječšneho! —
Wšmi wšchak šchiž, tež hdyž čže boli,
Bohu Knješeje podaj šo.
Špomni na Jeho šlubjenje,
Šo wón pomha, wumóže,
Šdyž šo wołamny my k njemu.
A šo dowěrjamny Jemu.

Tuž šo wšcheje wucžny wdawaj,
Kotraž dušchu wobčežaj;
Boha šhwalicž njestašawaj
Ša tak mnohe šmilenja,
Kotrejž došta w žiwjenju
Š Božej wulkej miłošču.
A ščto wšhitku hnadu licži,
Kotruž Bóh čži hižom šticži!

Nječ čže tale hnama čžeri
A rostacžu a pokucže.
Potom Bóh čži šnowa mēri
Šswoju lubočž ščžedriwje.
Wón drje drubny polhōsta,
Tola šwojich lubo ma:
Rany hōji, šyliny trēje,
Šrudne dušche š troščtom hrējel!

Tuž dha poruč šwój dónt Jemu,
Staročže čžišni na Njeho,
Njespuščež nadže, džerž šo k njemu,
Jeno Jemu dowěr šo!
Wołaj, płakaj, špěwaj, prošch,
Šdychowanie k njemu nošch,
Doniž Bóh to, ščtož čže tynchi,
Ščtož tyn prošch, njewužtyšchi!

Praj: Mój Božo, hładaj na mnje
A na moje hubještvo.
Khrysta dla mēj hnadu ša mnje,
Jeho šchiža džeržu šo.
Špróžne možny pošylu mi,
Š mrokw wjedž mje k jažnoščzi;
Polož moje šedowanie
Šacž mi šwita šbožne ranje!

O hdyž šmēju tole šbožo,
Kač čžu potom šhwalicž Čže,
Šo mje Twoja ruka, Božo,
Tale hnadnje wjedla je!
Tam pod mēra palmami,
Budu psalmy špěwacž Čži,
Šo šo njeminy mi ženje
A Bohu dušchu dowěrjenje!

A. A. Fiedler.

Ša wēm, do koho wěrju.

Wutoru 29. januara bě šo 75 lēt minylo, šo Ernst Moritz Arndt wumrē. Wón wumrē 29. januara 1860. Šsmny winowacži, jeho wopomnicž — a to runje w našim čžajhu! Bě wón tola jedyn š tynch wullich, kotšiz pšchi špocžatku 19. lētštotka šo horžo próžowachu wo wukhowanje a šepnylnjenje a tohodla wobnowjenje němškeho luda. A na kajkim šałožku štejo pntašche wón tuton wulki nadawł došonjecž? Na šałožku šchescžijanskeje wěrny! Čžitaj a modl šo š jeho šerlu čhom — čžišlo 408 w nowych špěwaršlich —: „Ša wēm, do koho wěrju, — ja wēm, ščto wobšteji!“

Arndt je k tutomu šrutemu štejniščežu w ewangeliškej wěrte pšhišhoł pšhes čžežte šnutsšowne wojowanja a krišny. Bě džē tola tehdy čžaj, w kotrymž bě šwulšimi počžinkami jenotliweho a luda wohrožena tež šchescžijanska wěra. Trjebašch šo dopomnicž jenož na šnate šlowo nadobneje kraloweje Luisy, kotraž pišasche: „My šmy wuknyli na šawrjenžu Wulleho Friedricha!“

Arndtowny šaršchi ki dom bě rnyš lutherški. — Ernst Moritz šo narodži 26. dezembra 1769 w Šchoritzach na šupje Rügen. — Wo škulšlich lētach na wyšchich škulach študowasche wón bohōšlowštvo. Ale wón pšhiindže do towaršchow a towarštwow, kotšiz běchu pšhecziwo šchescžijanstwu. A tak šo wón wda wotpohlada, š šararjom byčž. Nēhdže 10 lēt trajesche jeho njerosžudženošč w nabožnym. Tola 1808 wróczi šo wón šako žny do šchescžijanskeje wěrny. Na šupje Rügen pšhiindže wón do towaršchow a towarštwow rnyš lutheršlich a š nimi hłubje a hłubje do lutherškeje wěrny a pobožnoščže. Tam šesna šo tež nadrobneje še štawinami reformazije.

Tole čžemny šebi špomjatkowacž, do elž w našim čžajhu tajžny šu, kotšiz praja, šo je Ernst Moritz Arndt byl pōhan š pošnym pšhešwědcženjom. Čži, kiž to praja, šu čži, kiž čže dža němštemu ludej wšacž šchescžijanstwu wěru a jōn wrócžodowjesčž k nabožinje pōhanšlich přjedownikow, hacž runje wo nej wjele njewědža; woni šo, tajke wudawajo, počžahuja

na wuprajenja, kotrež je Arndt w lětach swojeho khabljanja wuprajik: Šchtóž žiwjenje Ernsta Moritza Arndta snaje, wě, so je to hinaf, a dyrbi so pschecziwo tajtemu wudawanju wobroczič.

Ernst Moritz Arndt bu po tamnych njewěstych lětach rnsy lutheriski a bě hebi toho wědomy. A šchtóž wě, šhto a faf je wón w lětach po 1808, w tutych czežkich, srudnych lětach Napoleonoweho czaša skutkował, tón wě, so je tutón rnsy kšes-szczijan tež był rnsy muž. Runje jeho kěrlusch kmu tola w lětach wójny tať husto spěwali:

Muž prawy je,
Kiž prokncz wě,
Eso Knjesej dowěrja.
Njech šhinje wscho,
Wón spuszcza so
A twari na Boha!

A runje tohodla, dokeľ wón chynšche swojemu ludej k nowej kылnej wěrje dopomhacž, so by jón tež w druhim, w tym, šhtóž je wótzny kraj a narod, wobnowił a sežynił, bě wón sobu přeni mjes prózowarjemi, kiž chynchu němsku ludej kšeszczijanski kěrlusch a spěw sažo dacž.

Wón sam sa spěwa nimo runje mjenowaneho mjes družimi hižo naspomnjeny krašny kěrlusch:

Ja wěm, do koho wěrju,
Ja wěm, šhto wobsteji;
Sa prochom jenož cžerja,
Hdyž kwět mi naleži.
Ja wěm, šhto wěcžnje traje,
Hdžež tróny khablaja,
Hdžež s mudrymi bład hraje,
Sič cžemnosč wobdawa.

Tutej kěrluschej mamy w naschich nowych spěwačskich. W němskich steja hišcže 4 druhe. Mjes nimi tón, kotryž so husto pschi spowědži spěwa: „Kommet her, ihr seid geladen.“

To jenož něšto se žiwjenja tutoho rnsy lutheriskeho muža, kotryž bě tež wěrný patriot. Stejmy sa tym, so wusnacze kóždeho, so je sprawne wusnacze nasche, šhtóž wón wusna; potom budže tež to nowe, šhtóž twarimy, dobre a trajaze:

O kwałena budž skafa,
Kiž Jesuž Khrustuž je!
Ta hnucž so njeje dafa
A khablacž njebudže,
Chže stacž kaž dejmant Boži
We wschitkim njewjedrje.
Na nju so duscha štoži
A twari do kmjercze.

R. 408, 4.

Esuchota.

W starym kraju Juda kuchota wo'oko kłodžeche. S pszcziny bě wona pschischa. Zeje woblicžo bě brune a stawy běchu kaž kjeschki. Studnje a rěki namata wona wušuchene, šhtóž ju jara swjekeli. Pomakku hibaiche so wona po drósn, kiž wot Bethlehemema do Jeru alema wjedže. Na pol pucža pschińdže wona k studni, kotruž mjenuja „Studžen tšjoch mudrych“. Wona kndny so na kromu studnje a namata hewaf polnu nimale prósdnu. Wodžicžla se strachom sapluslota, jato tute brune woblicžo wohlada.

Esuchota do studnje rěcžesche: „Ja bych rad wjedžata, hdy budže s tobu te kónzej? Njedostanjesch dha wodžicžki, kiž by Cži žiwjenje dafa? A 3 abo 4 měřazy sańdu, přjedny hacž deschč pschińdže!“

„Nicžo mi pomhacž njemóže!“ sa'korži studnicžka. „Paradišowe žórleschko je mi nusne! Tak mohla ja žiwa wostacž!“

„Ja tu woczafnu, doniž njebudže s Tobu te kónzej!“ wotmolwi kuchota a wjekelesche so, so móže wohladacž jenu kapku po drugej wumrěcž.

Lacžni putnicy pschińdžechu, cžerpachu tu mutnu wodu a žalošcžachu s lacžnosčju. To bě sa kuchotu wjekele. Cžmicž so pocža; kuchota pohlada sažo do studnje a widžesche, so ma hišcže troschku wodžicžki.

„Ja tudny žylu nóz wostanu!“ wona do studnje sawoła. „Njeměj so do spěcha! Rano ja lepje widžu, fať ty mrějesch.“

W nozy cžopky wětr dujesche. Bože hwěžki so jažnje sňbolachu a mlody měřacžk wobkžwětli Judžine horj s módroselenym kžwětłom. W tutym kžwětłe wohlada kuchota karanwanu po hórzy k studni cžahnyč. Radošna wona sajušta: „Tak dolhi lacžny cžah tu wodu njenamata! A fať wjele je tnych wjelbludow!“

Sdobom pať so jej sda, jato by to něšto njewšchědne bylo, jato bychu te cžrjody s njebež dele pschischa. Přenje tšji skocžata běchu dromedary, bohacže pny chene, a njekechu wozebnych jěcharjow. Cžah pschi studni sašta. Dromedary so klonjachu a jěcharjo stupichu na semju. Pschińdžechu hacž te kromje studnje a postrowichu kuchotu s tym, so ruzny na cžoko a wutrobno položichu. Sič drašta bě kñehbela, hlowa bě pschitryta; na njej so hwěžka sňbolesche, kaž by byla s njebež wsata.

„Mny s žusheho kraja pschińdžemy“, rjekny jedyn s jěcharjow. „Ze tuta studžen tnych tšjoch mudrych?“

„Haj, dženž so wona hišcže tať mjenuje!“ wotmolwi kuchota. „Tut je budže po njej; tu nóz wona semrěje!“

„To móžu rosumicž, hdyž Cže tu widžu!“ wotmolwi jěchar. „Ale praj, njeje dha to jena s tnych kžwjatych studnjow, kiž ženje njewusłhnu?“

„Wim wschaf, so je to kžwjata studžen“, wotmolwi kuchota. „Ale, šhto wscho pomha to! Cži tšjo mudri su we paradisu!“

Jěcharjo pohladachu jedyn na drugeho a praschachu so: „Snajesch Ty historiju tuteje stareje studnje?“

„Haj!“ wona horda wotmolwi. „Ja snaju wschě rěcžki a studnje a žórleschka!“

„Powjedaj!“ wschitzy tšjo proschachu. A wona powjedasche:

Město Gabes we Medisfej ja husto wopytuju. Tam bydlachu něhdy tšjo mudri mužojo, daloko a schěroko inacžki jich mudrosčje dla. Woni pať běchu jara kłodži. To pať bě spodžiwno. Tehdy bu wědomnosč bohacže saplacžena. Tutym pať so njemóžesche hinať jěncž, dokeľ bě přeni jara stary, drugi wušadny a tšecži bě cžornuch. Tak lud nochzysche jich mudrosč klyšdecž. Cži tšjo pať hromadže džeržachu, proschachu wodnjo psched templowymi durjemi, a spachu w nozy na tšesche. Tak móžachu woni w měrje wscho we stwórbje wobkędžbowacž. Ras w nozy tón stary wotucži, sawoła swojich towaršichow a rjekny: „Kwałena budž nascha kłodoba, kiž naž nujuje na tšesche nozowacž! Wobkędžicže woczki k njebežkam! To bě nóz!“ kuchota miła rjekny. „Šhtóž je ju wohladať, ju cžah žiwjenja njesapomni! Žažnosč tnych mužow wobda. S dala widžachu woni něšto cžemne k nim pschitkhdžecž pschezo bliže a bliže. S toho pocža so jažnicž a stoncžnje wuwi so s cžemnosčje krašna hwěsda, jažnišcha dnyli wschě druhe hwěsdy! Cži mudri pať hebi prajachu: W tutej hodžinje je so mudry a wulki kral narodžik! Wójmy k starschim tu-

teho nowonarodženeho, a powjedajmy, štož wohladachmy. Esnano naž woni wobdarja se sčotom a hłěbrom!“

Woni wsachu pucžowaniski kij, wustupichu pšehed wrota města, wuhladachu tu puscžinu a pocžachu dwělowacž, hacž bnych schli. Hladachu k njebjekam a wuhladachu sažo tu hwěsdu. Zažny scžen padašce na puscžinu pěst a pota, owasce jim tak pucž. Woni pucžowachu zylíčku nóz a powjedachu wo tym nowonarodžennem kralu, kiž hnano w skotej kolebzy spinka a kiž hnano s dejmancžkami hraje. Pšchemyšlowachu hebi, kač pšehed kralowsteju staršcheju stupja, a jimaj powjedaju: Njebjeka wěščca Waschemu hynkej móž, rjanoscž a wulke šbože, wjetšce dnžli krala Salomona. — Pocžachu ho s tym khwalicž: My hmy czi wušwoleni, kotrymž je Bóh tu hwěsdu póhlač! Doštanjemy hnano 20 měščkow sčota, a tak je nasčheje khudobny hnydom kónž!

Ja ležach kaž law na straži, so bnych ho s wulkej lacžnosčju na nich walika“, huchota dale powjedasce. „Woni pač mi pšehozo wucžeknychu. Hwěsda wjedžesce jich w nožy hacž ke studnjam. Tam w khlódku wotpocžnychu a w nožy sažo dale pucžowachu.“

Zyrkej a stat.

Lutherowy pomnik džeja w Budapestu stajicž. Sa to cžinja ho wobšěrne pšichotny. Sastupjerjo Wittenberg keho wustawa „Lutherhalle“ jednaja se sastupjerjemi Wuheršceje. Swiski mjes Wittenbergom a Wuherškej wobšteja hižo s reformoziskeho cžaža hem. Na 1000 wuherškich studowasce tehdy we Wittenbergu. Wuherška evangelska zyrkej je tež Lutherowu medaliju šhotowika a tutu tež wšchelakim sastupjerjam němšceje evangelskeje zyrkwe spožčika, kotřiž maja sažlužby wo wuhotowanje Lutheroweho a bibliškeho lěta 1934 a kotřiž hu ho hewak sa lěpšce Lutherkeje zyrkwe próžowali; mjes nimi je na pšch. direktor prjedy mjenowaneho Wittenbergškeho wustawa „Lutherhalle“ — wo tutym hmy tu hdys a hdys něščto pižali — Lic. D. Thulin.

Rulkej hrošy hłód. Kaž s wosjewjenjom tnych s jednocženstwom, kotrej hu ho pšehozo hižo sa tradazy lud w Esowjetruskej starake, šhonimny, hu wšhelake, wošebje ratačske krajinny we wulkim strašce, so hłód cžlowjekow snicži. Esuchota a sarjadowanje stej na tym wina. Wołaja na pomoz a žadaja prawo, pomhacž.

Wšhelake s bliska a daloka.

— **Zyrkwinska rosprawa Michalšceje wožadny s lěta 1934.** Licžby hu scžehowaze (w spinkach licžby s lěta 1933): narodow 169 (118), mjes nimi 28 (18) njemandželskich, kšycženjom 155 (120), mjes nimi 23 (18) njemandželskich, wěrowanjow 105 (79), pohrjebow 98 (117), pacžerškich džeczi 185 (81), po cžažu konfirměrowanych 16 (10), hoščow Božeho blida 4444 (4158), a to 1787 (1664) mužji, 2657 (2494) žonow, wustupjennyh 8 (3), sastupjennyh pač 48 (44), darow 2268 (2545) hr., ke kotrymž dnrbja ho darw pšchilicžicž, kotrej nětko w ludowym s jednocženstwje zyrkwinszy ludžo hewak tež dawaja.

S **Nješwacžidla** ho nam powě, so je tam bywšchi wjekny klužomnik Handrij Mihant 6. februara hwoje 90. narodniny hwojecžik. Wón ho 6. februara 1845 w Nješwacžidle narodži a je ho, pobnyšchi wjazy lět swonka Nješwacžidla, 1874 tež

sažo do Nješwacžidla wrócžik a tam ho sažndlik a woženik. Wón je jim jich wjele šnaty, dofelž je mnoho lět s póhelntškim wóšnikom byč. Bóh tón Knjes spožčj jemu žohnowany, šbožowny wjecžor žiwjenja.

S **Wóšlinka.** W nasčkej wožadze narodži ho w lěcže 1934 54 džeczi, a to 29 hólčlow, 22 hólčkow a 3 morwonarodžene džeczi. To je 6 narodow wjazy hacž 1933. Njemandželskich džeczi běšce 3. 52 džeczi bu wuššycženych. Pacžerškich džeczi běšce 54, lěto prjedy 45. Nimo toho buch 18 dorocženi konfirměrowani. Czi pšchindžechu s Wjšchcžanskeho lěhwa dobrowólnych džekacžerjow. Zyrkwinskich pšchpowědanjow bě 27, šwěrowanych bu tu 26 porow. Woni běchu to 33. Semrěli hu 25, s nich buch 20 na Wóšlincžanskim pohrjebnišcju pokhowani, 4 pač w Cžikowje. Jedny tu semrěny je ho we Drježdžanach khowak, a jedny w Drježdžanach semrěny młodženz bu tu we Wóšlinku pokhowany. W lěcže 1933 hu tu 26 wumrěli. Spowědných běšce 1733. 50 wošobow je hwojate wotkasanje doma wužiwało. Na běrało je ho 265,47 hriwnow; 107,30 hr. wošta we wožadze, 158,17 wotodate. Nimo toho je ho na dobrowólnych darach 84 hriwnow sa swontowne mišionstwo woprowało.

S **kraya** hšyščach se wšchěch kónčzin, so kšripa ludži, młodnych a starých, pšehescžeha. Tola njeje wona pola naž we Łužicy tak strašna kaž w druhich kónčzinach Němskeje. Tola pač je nušne a trěbne, ho kšripny hladacž. Hdny wona hama hnadž strašna njeje, móže strach wo žiwjenje nastacž, hdny ho kšripje nělajka druha kšorosč pšchidželi, kaž na pšch. sahorjenje pšuzow. S blakami hu, na wšach kaž w městach šchule sawrěč dnrbjeli. Tež diphtheritis a šcharlach ho tam a hem jewitej a stej strašnej a žadatej žiwjenje. Hižo tuteju kšorosčow dla, kotrejž pšehozo hnydom njespósnajech, mamny šhorjene džeczi hwoeru wobkěžbowacž.

Na pucž.

„Ščtož ho Boha boji, wšchiche toho ničtón njeje; pšchetož bohabojošč dže pšche wšcho. Ščtož tutu saškowa, komu móžesh toho pšchirunacž? Kaž dom, kotryž, wěcže w hwojim šnutschnym šwjasany twjerdže stej, njerospadnje we wšchorje, tak ho tež wutroba, kotraž je hebi hwojeje wězy wěšta, ničeho njestróži. Kšchescžijan je wješotny w žiwjenju, wješotny we wumrěcžu, pšchecželny pšchecžiwio hwojim pšchecželam a kšrobly pšchecžiwio njepšchecželam; jenicžy kšchescžijan ma prawu želešnu křutosč, kotraž hamo njeshožo pšchewinje. Wšchetož w njeshožu jewi ho pruha, ščto muž je a tak wěri.“

Tole pišce Ernst Moritz Arndt. My pšchi tutym hłowje — runje kaž ho modlo s jeho kěrlušcom: „Ja wěm, do koho wěry“ — sačuwamy, so jo něčtón praji a pišce, kiž je wšcho to wupruhowak a kiž nětk twjerdže stej na wěšty m jałožku, — mudry twarz po Jesuškowym hłowje.

Esny ty mudry twarz?

Wištowanje:

Kni. L.: Wulki džak sa list a nastawč. Haj, tajke něščto šda ho mi runje prawe byč — wošebje tež nětkle sa dothe wjecžory. Wasch tamny wudžek tu wěšo hišcže je. Nadžjomnje hmemny bórny cžišcžecž. Redaktor.

Sa Sept.: T. w B.